

ZAKON O ZAŠTITI VAZDUHA

(„Sl. glasnik RS”, br. 36/2009, 10/2013 i 26/2021 - dr. zakom)

I OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1

Ovim zakonom uređuje se upravljanje kvalitetom vazduha i određuju mere, način organizovanja i kontrola sprovođenja zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha kao prirodne vrednosti od opšteg interesa koja uživa posebnu zaštitu.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na zagađenja prouzrokovana radioaktivnim materijama, industrijskim udesima i elementarnim nepogodama.

Ciljevi

Član 2*

Zaštita vazduha ostvaruje se:

- 1) uspostavljanjem, održavanjem i unapređivanjem jedinstvenog sistema upravljanja kvalitetom vazduha na teritoriji Republike Srbije;
- 2) očuvanjem i poboljšanjem kvaliteta vazduha kroz utvrđivanje i ostvarivanje mera u oblasti zaštite kako bi se sprečile ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu;
- 3) izbegavanjem, sprečavanjem i smanjenjem zagađenja koja utiču na oštećenje ozonskog omotača;
- 4) praćenjem, pribavljanjem i procenjivanjem odgovarajućih podataka o kvalitetu vazduha na osnovu merenja i standardizovanih metoda;
- 5) obezbeđivanjem dostupnosti podataka o kvalitetu vazduha;
- 6) izvršavanjem obaveza u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima;
- 7) međunarodnom saradnjom u oblasti zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha i osiguranjem dostupnosti tih podataka javnosti.

Značenje izraza

Član 3*

Pojedini izrazi upotrebljeni u ovom zakonu imaju sledeće značenje:

- 1) *vazduh* jeste vazduh u troposferi na otvorenom koji ne uključuje vazduh u zatvorenom prostoru;
- 2)* (*brisana*);
- 3) *gorivo* je bilo koji čvrst, tečan ili gasoviti sagorljivi materijal koji se koristi za sagorevanje u pokretnom izvoru zagađenja i postrojenju za sagorevanje, osim komunalnog i opasnog otpada;
- 4) *gornja granica ocenjivanja* je propisani nivo zagađujuće materije ispod koga se ocenjivanje može vršiti kombinacijom merenja i metoda procene na osnovu matematičkih modela i/ili drugih merodavnih metoda procene;
- 5) *granica tolerancije* jeste procenat dozvoljenog prekoračenja granične vrednosti pod propisanim uslovima;
- 6) *granična vrednost* jeste najviši dozvoljeni nivo zagađujuće materije u vazduhu, utvrđen na osnovu naučnih saznanja, kako bi se izbegle, sprečile ili smanjile štetne posledice po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu i koja se ne sme preći kada se jednom dostigne;
- 7) *granična vrednost emisije* je maksimalno dozvoljena vrednost koncentracije zagađujuće materije u otpadnim gasovima iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađenja koja može biti ispuštena u vazduh u određenom periodu;
- 8) *donja granica ocenjivanja* je propisan nivo zagađujuće materije ispod koga se ocenjivanje može vršiti samo pomoću metoda procene na osnovu matematičkih modela i/ili drugih metoda procene;
- 9) *doprinos zagađenju iz prirodnih izvora* jesu emisije zagađujućih materija nastale usled prirodnih događaja kao što su seizmičke i geotermalne aktivnosti, šumski požari, ekstremne vremenske pojave, uključujući polen, koje nisu direktno ili indirektno izazvane ljudskim aktivnostima;
- 10) *dugoročni cilj* je nivo zagađujuće materije koji se postavlja kao cilj u dužem vremenskom periodu, ako primenom odgovarajućih mera graničnu vrednost nije moguće dostići u zadatom roku;
- 11) *emisija* jeste ispuštanje zagađujućih materija u gasovitom, tečnom ili čvrstom agregatnom stanju iz izvora zagađivanja u vazduh;
- 12)* (*brisana*);
- 13) *zagađujuća materija* jeste svaka materija (uneta direktno ili indirektno od strane čoveka u vazduh) prisutna u vazduhu, koja ima štetne efekte po zdravlje ljudi i životnu sredinu u celini;
- 14) *zainteresovana javnost* je javnost na koju rad postrojenja i obavljanje aktivnosti utiče ili je verovatno da će uticati, uključujući nevladine organizacije koje se bave zaštitom životne sredine i koje su evidentirane kod nadležnog organa;

15) *indikativna merenja* jesu merenja za koje se postavljaju manje strogi zahtevi u pogledu kvaliteta podataka od onih koji se zahtevaju za fiksna merenja;

16) *javnost* jesu jedno ili više fizičkih ili pravnih lica, njihova udruženja, organizacije ili grupe;

17) *koncentracija o kojoj se izveštava javnost* je nivo zagađujuće materije čije prekoračenje predstavlja opasnost po zdravlje posebno osetljivih delova populacije od kratkotrajne izloženosti, o kojoj je neophodno hitno i odgovarajuće informisanje javnosti;

18) *koncentracija opasna po zdravlje ljudi* je nivo zagađujuće materije čije prekoračenje predstavlja opasnost po zdravlje ljudi od kratkotrajne izloženosti, pri čijoj se pojavi hitno moraju preduzeti odgovarajuće propisane mere;

19) *kritični nivo* jeste nivo zagađujuće materije zasnovan na naučnim saznanjima, iznad koga se može pojaviti direktan štetan efekat na neke receptore kao što su drveće, druge biljke ili prirodni ekosistemi ali ne na ljude;

20) *maksimalna nacionalna emisija* jeste maksimalna količina zagađujućih materija izražena u kilotonama koja u Republici Srbiji može biti emitovana u jednoj kalendarskoj godini u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima;

21) *nivo zagađujuće materije* jeste koncentracija zagađujuće materije u vazduhu ili njihovo taloženje na površini u određenom vremenskom periodu, kojima se izražava kvalitet vazduha;

22) *nenamerno ispuštene dugotrajne organske zagađujuće supstance* jesu supstance koje su perzistentne, bioakumulativne i toksične, koje se emituju iz stacionarnih i pokretnih izvora zagađivanja, kao na primer polihlorovani dibenzofurani i polihlorovani dibenzodioksini, policiklični aromatični ugljovodoni, heksahlorbenzen i polihlorovani bifenili;

23) *ovlašćeno pravno lice* jeste stručna organizacija akreditovana kao laboratorija za ispitivanje, koja ispunjava propisane uslove i poseduje dozvolu ministarstva nadležnog za poslove zaštite životne sredine (u daljem tekstu: Ministarstvo) da vrši monitoring vazduha i/ili merenje emisije;

24) *operater* jeste svako privredno društvo, drugo pravno lice ili preduzetnik koje u skladu sa propisima upravlja postrojenjem, kontroliše ga ili je ovlašćen za donošenje ekonomskih odluka u oblasti tehničkog funkcionisanja postrojenja;

25) *osnovne ruralne lokacije* jesu merna mesta udaljena od značajnih izvora zagađenja vazduha koja se koriste za obezbeđivanje podataka o osnovnim koncentracijama zagađujućih materija na mestima koja nisu direktno izložena zagađenju vazduha;

26) *osnovne urbane lokacije* jesu merna mesta u urbanim područjima na kojima su nivoi izloženosti zagađujućoj materiji opšte gradske populacije reprezentativni;

27) *ocenjivanje kvaliteta vazduha* je svaki metod koji se koristi za merenja, proračune, prognoze i procene nivoa zagađujućih materija radi određivanja područja prema nivou zagađenosti;

28) *planovi i programi* jesu instrumenti kojima se utvrđuju mere u cilju dostizanja graničnih i ciljnih vrednosti, u slučaju da su one prekoračene;

29) *pokretni izvor zagađivanja* je motor sa unutrašnjim sagorevanjem ugrađen u transportno sredstvo ili radne mašine;

30) *postrojenje za sagorevanje* je tehnički sistem (ložište) u kome se gorivo oksiduje u cilju korišćenja na taj način proizvedene toplote;

31) *prekursori ozona* jesu supstance koje doprinose formiranju prizemnog ozona;

32) *prizemni ozon* je ozon koji se nalazi u najnižim slojevima troposfere;

33) *supstance koje oštećuju ozonski omotač* jesu supstance koje imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača veći od nule, i to: hlorofluorouglenici, drugi potpuno halogenovani hlorofluorouglenici, haloni, ugljen tetrahlorid, 1,1,1-trihloroetan (metil hloroform), metil bromid, bromofluorouglijovodonici, hlorofluorouglijovodonici i bromohlorometan, bilo da su same ili u mešavini, nove, sakupljene, obnovljene ili obrađene, koje se kontrolišu u skladu sa Montrealskim protokolom o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;

34) *stacionarni izvor zagađivanja* je stacionarna tehnička jedinica, uključujući i postrojenje za sagorevanje, u kojoj se izvodi jedna ili više aktivnosti koje mogu dovesti do zagađenja vazduha, kao i svaka druga aktivnost kod koje postoji tehnička povezanost sa aktivnostima koje se izvode na tom mestu i koje mogu proizvesti emisije i zagađenje;

35) *tolerantna vrednost* jeste granična vrednost uvećana za granicu tolerancije;

36) *ukupne taložne materije* jesu ukupna masa zagađujućih materija koja je dospela iz atmosfere na površinu (npr. tla, vegetacije, vode, zgrada itd.) u datom području u određenom vremenskom periodu;

37) *fiksna merenja* jesu merenja koja se vrše na fiksnim lokacijama, kontinualnim ili povremenim uzimanjem uzoraka u cilju utvrđivanja nivoa zagađujućih materija u skladu sa relevantnim ciljevima kvaliteta podataka;

38) *fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte* jesu fluorovani gasovi koji imaju potencijal oštećenja ozonskog omotača jednak nuli, a koji imaju potencijal globalnog zagrevanja, i to: fluorouglijovodonici, perfluorouglenici i sumporheksafluorid;

39) *ciljna vrednost* jeste nivo zagađujuće materije utvrđen kako bi se izbegli, sprečili ili smanjili štetni efekti po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu u celini, koja će biti postignuta u utvrđenom roku.

Ovlašćenja i dužnosti u zaštiti i poboljšanju kvaliteta vazduha

Član 4

Zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha obezbeđuju, u okviru svojih ovlašćenja, Republika Srbija, autonomna pokrajina, jedinica lokalne samouprave, privredna društva, preduzetnici, kao i druga pravna i fizička lica.

Privredna društva, druga pravna lica i preduzetnici koji u obavljanju delatnosti utiču ili mogu uticati na kvalitet vazduha dužni su da: obezbede tehničke mere za sprečavanje ili smanjivanje emisija u vazduh; planiraju troškove zaštite vazduha od zagađivanja u okviru investicionih i proizvodnih troškova; prate

uticaj svoje delatnosti na kvalitet vazduha; obezbede druge mere zaštite, u skladu sa ovim zakonom i zakonima kojima se uređuje zaštita životne sredine.

Praćenje kvaliteta vazduha i praćenje emisija u vazduh obavljaju nadležni organi državne uprave i pravna lica koja imaju dozvolu za obavljanje ove delatnosti.

II KONTROLA KVALITETA VAZDUHA

Zone i aglomeracije

Član 5

Zona predstavlja deo teritorije Republike Srbije sa definisanim granicama, određen u cilju ocenjivanja i upravljanja kvalitetom vazduha koja sa stanovišta kontrole, održavanja i/ili unapređenja stanja kvaliteta vazduha, čini karakterističnu funkcionalnu celinu.

Aglomeracija je zona sa više od 250.000 stanovnika.

Aglomeracija može biti i zona sa manjim brojem stanovnika, ako je gustina naseljenosti u toj zoni veća od propisane, pa je zbog toga opravdana potreba za ocenjivanjem i upravljanjem kvalitetom vazduha.

Vlada propisuje gustinu naseljenosti za ustanovljavanje aglomeracije kada je broj stanovnika u zoni manji od 250.000.

Određivanje zona i aglomeracija

Član 6

Zone i aglomeracije određuju se na osnovu ocene kvaliteta vazduha, u zavisnosti od utvrđene gornje i donje granice ocenjivanja.

Određivanje zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana preispituje se najmanje jednom u pet godina, prema uslovima za monitoring utvrđenim aktom Vlade iz člana 9. stav 3. ovog zakona.

Određivanje zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana preispituje se i u kraćem periodu, u slučaju nastalih promena u aktivnostima značajnim za povećanje koncentracija zagađujućih materija.

U cilju kontrole, održavanja stanja i/ili unapređenja kvaliteta vazduha Vlada određuje zone i aglomeracije na teritoriji Republike Srbije.

Ocenjivanje kvaliteta vazduha u zonama i aglomeracijama

Član 7

U Republici Srbiji ocenjuje se kvalitet vazduha s obzirom na nivo zagađujućih materija u zavisnosti od donje i gornje granice ocenjivanja i to:

1) u svim zonama i aglomeracijama u kojima nivo zagađujućih materija prelazi gornju granicu ocenjivanja za te zagađujuće materije, za ocenjivanje kvaliteta vazduha koriste se podaci dobijeni fiksnim merenjima koji se mogu dopunjavati podacima dobijenim tehnikama modelovanja i/ili indikativnim merenjima;

2) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod gornje granice ocenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocenjivanje kvaliteta vazduha može se koristiti kombinacija fiksnih merenja i tehnika modelovanja i/ili indikativnih merenja;

3) u svim zonama i aglomeracijama u kojima je nivo zagađujućih materija ispod donje granice ocenjivanja ustanovljene za te zagađujuće materije, za ocenjivanje kvaliteta vazduha koriste se tehnike modelovanja i/ili tehnike procenjivanja.

Izuzetno od stava 1. tačka 3) ovog člana, merenja se vrše i na osnovnim ruralnim lokacijama, udaljenim od značajnih izvora zagađenja vazduha, u cilju obezbeđenja minimalnih informacija o nivou zagađujućih materija.

Zagađujuće materije u pogledu kojih se vrši ocenjivanje kvaliteta vazduha

Član 8

Ocenjivanje kvaliteta vazduha vrši se obavezno u pogledu koncentracija sumpor dioksida, azot dioksida i oksida azota, suspendovanih čestica (PM₁₀, PM_{2.5}), olova, benzena i ugljenmonoksida, prizemnog ozona, arsena, kadmijuma, nikla i benzo(a)pirena (u daljem tekstu: zagađujućih materija), a može i za druge zagađujuće materije, koje su kao takve utvrđene relevantnim međunarodnim propisima.

1. Monitoring kvaliteta vazduha

Uslovi za vršenje monitoringa kvaliteta vazduha

Član 9

U cilju efikasnog upravljanja kvalitetom vazduha uspostavlja se jedinstveni funkcionalni sistem praćenja i kontrole stepena zagađenja vazduha i održavanja baze podataka o kvalitetu vazduha (u daljem tekstu: monitoring kvaliteta vazduha).

Republika Srbija, autonomna pokrajina i jedinica lokalne samouprave, u okviru svoje nadležnosti utvrđene zakonom, obezbeđuju monitoring kvaliteta vazduha.

Uslove za monitoring kvaliteta vazduha na teritoriji Republike Srbije utvrđuje Vlada, na predlog Ministarstva.

Aktom iz stava 3. ovog člana, utvrđuju se naročito:

1) kriterijumi za određivanje minimalnog broja mernih mesta i lokacije za uzimanje uzoraka u slučaju fiksnih merenja i u slučaju kada su fiksna merenja dopunjena indikativnim merenjima ili postupcima modelovanja;

2) metodologija merenja i ocenjivanja kvaliteta vazduha (referentne metode merenja i kriterijumi za ocenjivanje koncentracija);

- 3) zahtevi u pogledu podataka koji se koriste za ocenjivanje kvaliteta vazduha;
- 4) način obezbeđenja kvaliteta podataka za ocenjivanje kvaliteta vazduha (prema zahtevu standarda SRPS ISO/IEC 17025);
- 5) obim i sadržaj informacija o ocenjivanju kvaliteta vazduha.

Sistem monitoringa kvaliteta vazduha

Član 10

Sistemom monitoringa kvaliteta vazduha uspostavlja se državna i lokalne mreže mernih stanica i/ili mernih mesta za fiksna merenja.

Praćenje kvaliteta vazduha može se obavljati i namenski indikativnim merenjima, na osnovu akta nadležnog organa za poslove zaštite životne sredine kada je potrebno utvrditi stepen zagađenosti vazduha na određenom prostoru koji nije obuhvaćen mrežom monitoringa kvaliteta vazduha.

Državna mreža

Član 11

Državna mreža mernih stanica i/ili mernih mesta (u daljem tekstu: državna mreža) uspostavlja se za praćenje kvaliteta vazduha na nivou Republike Srbije.

Državna mreža sastavni je deo praćenja kvaliteta životne sredine i finansira se iz budžeta Republike Srbije.

Državna mreža uspostavlja se u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha, kojim se određuje broj i raspored mernih stanica i/ili mernih mesta u određenim zonama i aglomeracijama, kao i obim, vrsta i učestalost merenja.

Program iz stava 3. ovog člana donosi Vlada, na predlog Ministarstva.

Uspostavljanje državne mreže

Član 12

Državnu mrežu čine merne stanice i/ili merna mesta za merenje:

- 1) regionalnog i prekograničnog atmosferskog prenosa zagađujućih materija u vazduhu i aerosedimentima u okviru međunarodnih obaveza;
- 2) kvaliteta vazduha u naseljima, industrijskim i nenaseljenim područjima;
- 3) kvaliteta vazduha u zaštićenim prirodnim dobrima i zaštićenoj okolini nepokretnih kulturnih dobara;
- 4) kvaliteta vazduha u područjima pod uticajem određenih izvora zagađivanja, uključujući pokretne izvore;

5) alergnog polena.

Nadležnost nad državnom mrežom

Član 13

Ministarstvo se stara o sprovođenju Programa kontrole kvaliteta vazduha u državnoj mreži.

Ministarstvo obavlja koordinaciju aktivnosti državne mreže i saraduje sa drugim organima državne uprave koji na osnovu posebnih propisa učestvuju u praćenju kvaliteta vazduha, posebno sa organima nadležnim za zaštitu zdravlja ljudi, zaštitu prirode, praćenje meteoroloških uslova i drugo, kao i sa organima autonomne pokrajine i jedinicama lokalne samouprave.

Praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži, u okviru svojih nadležnosti, vrše Agencija za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: Agencija), republička organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i ovlašćena pravna lica.

Republička organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i ovlašćena pravna lica iz stava 3. ovog člana dužni su da podatke o izvršenim merenjima dostavljaju Agenciji.

Monitoring prekograničnog zagađenja

Član 14

U slučaju iz člana 12. tačka 1) ovog zakona, republička organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove može, u skladu sa propisima i u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha, uspostaviti jednu ili više zajedničkih mernih stanica, koje pokrivaju susedne zone u našoj i susednim državama, da bi se dobila neophodna prostorna rezolucija.

Lokalna mreža

Član 15

Lokalna mreža mernih stanica i/ili mernih mesta (u daljem tekstu: lokalna mreža) uspostavlja se za praćenje kvaliteta vazduha na nivou autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave.

Lokalnu mrežu čine dopunske merne stanice i/ili merna mesta koje nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave određuju na osnovu merenja ili postupaka procene za zone i aglomeracije za koje nema podataka o nivou zagađujućih materija, u skladu sa svojim potrebama i mogućnostima.

Monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obavlja se prema programu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave a koji mora biti usklađen sa programom iz člana 11. stav 3. ovog zakona.

Ministarstvo daje saglasnost na program kojim se uspostavlja lokalna mreža iz stava 3. ovog člana.

Sredstva za realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži obezbeđuju se iz budžeta autonomne pokrajine i budžeta jedinice lokalne samouprave.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja koordinaciju svih aktivnosti lokalne mreže.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja poslove praćenja kvaliteta vazduha iz stava 1. ovog člana preko ovlašćenog pravnog lica.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave može da osnuje pravno lice koje upravlja automatskim monitoringom kvaliteta vazduha, prati rad automatskih stanica, prikuplja i obrađuje podatke dobijene kontrolom kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži pod uslovima koji su propisani aktom iz člana 60. ovog zakona.

Nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da podatke o rezultatima monitoringa kvaliteta vazduha javno objave i dostave Agenciji.

Merenja posebne namene

Član 16

U slučajevima kada postoji osnovana sumnja da je došlo do zagađenja vazduha koje može narušiti zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu moraju se obaviti namenska merenja nivoa zagađujućih materija.

Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave utvrđuje opravdanost osnovane sumnje iz stava 1. ovog člana i donosi odluku o merenjima posebne namene koja sadrži način i rokove merenja, kao i vrstu zagađujućih materija koje je potrebno meriti.

Merenja posebne namene Ministarstvo, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave obavlja preko nadležnih organa državne uprave ili ovlašćenog pravnog lica.

Podaci o kvalitetu vazduha

Član 17

Nadležni organ autonomne pokrajine, nadležni organ jedinice lokalne samouprave, republička organizacija nadležna za hidrološke i meteorološke poslove i ovlašćena pravna lica dužni su da podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha iz državne i lokalne mreže, kao i rezultate merenja posebne namene, dostavljaju Agenciji, do 15. u mesecu za prethodni mesec, a godišnji izveštaj, najkasnije 60 dana od dana isteka kalendarske godine za prethodnu godinu.

Agencija, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužni su da podatke iz stava 1. ovog člana učine dostupnim javnosti i objave u sredstvima javnog informisanja, elektronskim medijima, kao i na svojim veb-stranicama.

Podaci iz stava 1. ovog člana koriste se za ocenjivanje kvaliteta vazduha, kao i za izradu izveštaja o stanju kvaliteta vazduha i sastavni su deo informacionog sistema o kvalitetu vazduha.

III ZAHTEVI KVALITETA VAZDUHA

Određivanje zahteva kvaliteta vazduha

Član 18

U cilju upravljanja kvalitetom vazduha Vlada, na predlog Ministarstva, propisuje zahteve kvaliteta vazduha.

Zahteve kvaliteta vazduha čine numeričke vrednosti graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, donje i gornje granice ocenjivanja kvaliteta vazduha, kritičnih nivoa, granica tolerancije i tolerantnih vrednosti, ciljnih vrednosti i (nacionalnih) dugoročnih ciljeva zagađujućih materija u vazduhu, koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i koncentracija o kojima se izveštava javnost.

Aktom iz stava 1. ovog člana propisuju se i rokovi za postizanje graničnih i/ili ciljnih vrednosti, u slučajevima kada su one prekoračene.

Zabrana prekoračenja graničnih i/ili ciljnih vrednosti

Član 19

Granične i/ili ciljne vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu, propisane u skladu sa članom 18. ovog zakona, ne smeju biti prekoračene kada se jednom dostignu.

Produženje rokova i izuzeci

Član 20

Kada se u određenoj zoni ili aglomeraciji usklađenost sa graničnim vrednostima pojedinih zagađujućih materija ne može postići u rokovima određenim aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona Vlada može, na predlog Ministarstva, produžiti rokove za postizanje tih vrednosti na najviše pet godina samo za tu specifičnu zonu ili aglomeraciju, pod uslovom da je za tu zonu ili aglomeraciju donet Plan kvaliteta vazduha.

U slučaju iz stava 1. ovog člana ne smeju se prekoračiti tolerantne vrednosti propisane aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona.

Kategorije kvaliteta vazduha

Član 21

Prema nivou zagađenosti, polazeći od propisanih graničnih i tolerantnih vrednosti, a na osnovu rezultata merenja, utvrđuju se sledeće kategorije kvaliteta vazduha:

- 1) prva kategorija - čist ili neznatno zagađen vazduh gde nisu prekoračene granične vrednosti nivoa ni za jednu zagađujuću materiju;
- 2) druga kategorija - umereno zagađen vazduh gde su prekoračene granične vrednosti nivoa za jednu ili više zagađujućih materija, ali nisu prekoračene tolerantne vrednosti ni jedne zagađujuće materije;

3) treća kategorija - prekomerno zagađen vazduh gde su prekoračene tolerantne vrednosti za jednu ili više zagađujućih materija.

Ako za neku zagađujuću materiju nije propisana granica tolerancije, njena granična vrednost će se uzeti kao tolerantna vrednost.

Kategorije kvaliteta vazduha utvrđuju se jednom godišnje za proteklu kalendarsku godinu.

Listu kategorija kvaliteta vazduha po zonama i aglomeracijama na teritoriji Republike Srbije donosi Vlada i objavljuje ih u „Službenom glasniku Republike Srbije”, elektronskim medijima, kao i na veb-stranici Vlade i Ministarstva.

Zaštita i unapređenje kvaliteta vazduha

Član 22

U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha prve kategorije sprovode se preventivne mere, radi sprečavanja zagađivanja vazduha preko graničnih vrednosti.

U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha druge kategorije sprovode se mere za smanjenje zagađivanja vazduha, radi dostizanja graničnih vrednosti, kao i smanjenja do ispod graničnih vrednosti.

U zoni i/ili aglomeraciji u kojoj je utvrđeno da je kvalitet vazduha treće kategorije sprovode se mere za smanjenje zagađivanja vazduha, radi kratkoročnog postizanja tolerantnih vrednosti i dugoročnog obezbeđivanja graničnih vrednosti.

Obaveštavanje javnosti u slučaju prekoračenja koncentracija

Član 23

Kad se prekorači koncentracija o kojoj se izveštava javnost utvrđena aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona ili koncentracija pojedine zagađujuće materije opasne po zdravlje ljudi, Ministarstvo, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave, dužan je da obavesti javnost putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način.

1. Posebne vrste zagađenja

Zagađenja iz prirodnih izvora

Član 24

Vlada svake godine donosi Listu zona i aglomeracija u kojima su ustanovljena prekoračenja graničnih vrednosti koja potiču iz prirodnih izvora.

Lista zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana donosi se na predlog Ministarstva, a na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati prirodnim izvorima.

Ukoliko se prekoračenja graničnih vrednosti mogu pripisati prirodnim izvorima, takva prekoračenja se neće smatrati prekoračenjima u smislu ovog zakona.

Prekoračenja zbog posipanja puteva

Član 25

Vlada donosi Listu zona i aglomeracija u kojima se granične vrednosti PM₁₀ frakcije suspendovanih čestica u vazduhu prekoračuju zbog podizanja prašine prouzrokovane posipanjem puteva peskom i solju u zimskom periodu.

Lista zona i aglomeracija iz stava 1. ovog člana utvrđuje se na predlog Ministarstva, a na osnovu podataka o koncentracijama i izvorima, kao i dokaza koji pokazuju da se ova prekoračenja mogu pripisati posipanju puteva peskom i solju u zimskom periodu.

U zonama i aglomeracijama u kojima su granične vrednosti PM₁₀ frakcije suspendovanih čestica u vazduhu prekoračene zbog podizanja prašine prouzrokovane posipanjem puteva peskom i solju u zimskom periodu, takva prekoračenja se neće smatrati prekoračenjima u smislu ovog zakona.

IV STRATEGIJA, PLANOVI I PROGRAMI

Instrumenti nacionalne politike i planiranja

Član 26

Instrumenti politike i planiranja zaštite vazduha su:

- 1) Strategija zaštite vazduha;
- 2) planovi kvaliteta vazduha;
- 3) kratkoročni akcioni planovi;
- 4) Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija;
- 5) planovi operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja.

Strategija zaštite vazduha, planovi kvaliteta vazduha i kratkoročni akcioni planovi donose se u cilju očuvanja i poboljšanja kvaliteta vazduha i izbegavanja, sprečavanja ili smanjenja štetnih posledica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu.

Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija i to: sumpordioksida (SO₂), azotnih oksida (NO_x), isparljivih organskih jedinjenja i amonijaka (NH₃) donosi se u cilju usaglašavanja ukupnih emisija u Republici Srbiji sa utvrđenim godišnjim maksimalnim nacionalnim emisijama zagađujućih materija.

Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja donosi operater u cilju preduzimanja mera za smanjenje zagađenja vazduha, primene određenih tehničko-tehnoloških rešenja i planiranja troškova smanjenja emisija.

1. Strategija zaštite vazduha

Strategija zaštite vazduha kao instrument nacionalne politike

Član 27

Strategija zaštite vazduha (u daljem tekstu: Strategija) je osnovni dokument na osnovu koga se donose planovi kvaliteta vazduha, kratkoročni akcioni planovi i programi za smanjenje emisija zagađujućih materija u vazduh i koji moraju da budu u saglasnosti sa njom.

Strategija se usklađuje sa drugim nacionalnim, opštim i sektorskim planovima i politikama.

Ministarstvo priprema predlog Strategije koji donosi Vlada za period od šest godina.

Cilj i sadržaj Strategije

Član 28

Strategija je dokument kojim se obezbeđuju uslovi za uspostavljanje institucionalnog sistema na osnovu koga se preduzimaju mere za izbegavanje, sprečavanje ili smanjenje zagađenja vazduha i štetnih posledica po zdravlje ljudi i/ili životnu sredinu u celini, na teritoriji Republike Srbije.

Strategija sadrži naročito:

- 1) opšte informacije (podatke o lokacijama, klimatske i topografske podatke, broj stanovnika, merne stanice i/ili merna mesta);
- 2) ključne elemente za procenu trenutnog stanja kvaliteta vazduha;
- 3) ciljeve koje treba postići;
- 4) aktivnosti koje je potrebno preduzeti radi postizanja zadatih ciljeva;
- 5) dugoročne i kratkoročne mere za sprečavanje, ublažavanje i kontrolu zagađivanja vazduha;
- 6) vremenski okvir u kome će se preneti zahtevi kvaliteta vazduha koji se primenjuju u EU;
- 7) vremenski okvir za postizanje zadatih ciljeva koji se tiču kvaliteta vazduha;
- 8) zahteve za integrisanjem ciljeva i mera zaštite kvaliteta vazduha u druge sektorske politike;
- 9) istraživanja koja je neophodno sprovesti u cilju realizacije Strategije i postizanja zadatih ciljeva;
- 10) način izveštavanja o realizaciji Strategije;

11) postupke evaluacije izveštaja;

12) razloge za preispitivanje i korigovanje strateških opredeljenja;

13) prikaz izvora i načina korišćenja sredstava i drugih resursa neophodnih za realizaciju strateških ciljeva.

Akcioni plan

Član 29*

Realizacija Strategije ostvaruje se donošenjem akcionog plana za zaštitu vazduha, atmosfere, koji je njen sastavni deo i sadrži:

1) konkretne mere koje se preduzimaju radi realizacije ciljeva Strategije;

2) rokove za realizaciju ciljeva Strategije;

3) nosioce aktivnosti.

Nosilac izrade plana iz stava 1. ovog člana je Ministarstvo u saradnji sa drugim nadležnim organima.

Izveštaj o realizaciji Strategije

Član 30

Ministarstvo podnosi izveštaj o realizaciji Strategije Vladi jednom u tri godine.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana, Ministarstvo stavlja na uvid javnosti u skladu sa odredbama ovog zakona, a mišljenje javnosti može biti uzeto u obzir prilikom donošenja odluke o preispitivanju i korigovanju strateških opredeljenja.

2. Planovi kvaliteta vazduha

Donošenje planova kvaliteta vazduha

Član 31

U zonama i aglomeracijama u kojima je vazduh treće kategorije, odnosno kada zagađenje vazduha prevazilazi efekte mera koje se preduzimaju, odnosno kada je ugrožen kapacitet životne sredine ili postoji stalno zagađenje vazduha na određenom prostoru, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave dužan je da donese Plan kvaliteta vazduha sa ciljem da se postignu odgovarajuće granične vrednosti ili ciljne vrednosti utvrđene aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona.

Plan iz stava 1. ovog člana donosi se na osnovu ocene stanja kvaliteta vazduha i obuhvata sve glavne zagađujuće materije i glavne izvore zagađivanja vazduha koji su doveli do zagađenja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave, nije u obavezi da donese Plan kvaliteta vazduha u slučaju prekoračenja iz člana 24. stav

2. ovog zakona, kao i člana 25. stav 2. ovog zakona, osim u slučaju da se prekoračenja mogu pripisati i drugim izvorima suspendovanih čestica PM₁₀, a ne samo posipanju puteva peskom i solju u zimskom periodu.

Ministarstvo daje saglasnost na planove kvaliteta vazduha.

Sadržaj planova kvaliteta vazduha

Član 32

Planovi kvaliteta vazduha sadrže naročito:

- 1) podatke o lokaciji (području) povećanog zagađenja;
- 2) osnovne informacije o zoni i aglomeraciji;
- 3) podatke o vrsti i stepenu zagađenja;
- 4) podatke o izvoru zagađenja;
- 5) analizu situacije i faktora koji su uticali na pojavu prekoračenja;
- 6) detalje o merama ili projektima poboljšanja koji su postojali pre stupanja na snagu ovog zakona;
- 7) detalje o merama ili projektima koji su primenjeni sa ciljem smanjenja zagađenja nakon stupanja na snagu ovog zakona;
- 8) detalje o merama ili projektima koji se planiraju u dugoročnom periodu;
- 9) organe nadležne za razvoj i sprovođenje plana;
- 10) listu dokumenata, publikacija i slično kojima se potkrepljuju podaci navedeni u planu.

Planovi kvaliteta vazduha mogu da sadrže i mere propisane kratkoročnim akcionim planovima iz člana 34. ovog zakona.

U slučaju prekoračenja onih graničnih vrednosti za koje je rok za postizanje već istekao, planovima kvaliteta vazduha utvrđuju se odgovarajuće mere, kako bi se period prekoračenja skratio najviše što može.

Planovima kvaliteta vazduha mogu se utvrditi specifične mere namenjene zaštiti osetljivih grupa stanovništva, posebno dece.

Ministar bliže propisuje sadržaj planova kvaliteta vazduha.

3. *Kratkoročni akcioni planovi*

Donošenje kratkoročnih akcionih planova

Član 33

Nadležni organ autonomne pokrajine, odnosno nadležni organ jedinice lokalne samouprave je dužan da donese kratkoročne akcione planove u zoni ili aglomeraciji koja se nalazi na njihovoj teritoriji u slučaju da:

- 1) postoji opasnost da nivoi zagađujućih materija u vazduhu prekorače jednu ili više koncentracija opasnih po zdravlje ljudi utvrđenih aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona;
- 2) postoji opasnost da se prekorači koncentracija prizemnog ozona opasna po zdravlje ljudi, utvrđena aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona, ako nadležni organ proceni, uzimajući u obzir geografske, meteorološke i ekonomske uslove, da postoji značajan potencijal da se smanji rizik, trajanje i ozbiljnost takvog prekoračenja.

Kratkoročni akcioni planovi mogu se, radi zaštite zdravlja ljudi i/ili životne sredine po potrebi, doneti i u slučaju da postoji opasnost od prekoračenja jedne ili više graničnih ili ciljnih vrednosti za pojedine zagađujuće materije koje su utvrđene aktom iz člana 18. stav 1. ovog zakona.

Ministarstvo daje saglasnost na kratkoročne akcione planove.

Sadržaj kratkoročnih akcionih planova

Član 34

Kratkoročni akcioni planovi iz člana 33. ovog zakona sadrže naročito mere koje se kratkoročno preduzimaju u cilju smanjenja rizika ili trajanja takvog prekoračenja.

Kratkoročnim akcionim planom iz stava 1. ovog člana mogu se, u zavisnosti od svakog pojedinačnog slučaja, preduzeti delotvorne mere za kontrolu aktivnosti koje doprinose nastanku opasnosti od prekoračenja odgovarajućih graničnih ili ciljnih vrednosti ili koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i, po potrebi, privremeno zaustaviti navedene aktivnosti.

Kratkoročnim akcionim planovima mogu se predvideti mere u vezi sa saobraćajem motornih vozila, u skladu sa posebnim zakonom, radovima na izgradnji, brodovima na vezu, radom industrijskih postrojenja, upotrebom proizvoda koji sadrže zagađujuće materije i grejanjem domaćinstava, kao i specifične aktivnosti namenjene zaštiti osetljivih grupa stanovništva, naročito dece.

Ministar bliže propisuje sadržaj kratkoročnih akcionih planova.

Dostupnost javnosti kratkoročnih akcionih planova

Član 35

Kratkoročni akcioni planovi i informacije o načinu na koji će se primenjivati, moraju biti dostupni javnosti i zainteresovanim organizacijama, kao što su organizacije koje se bave zaštitom životne sredine,

organizacije koje zastupaju interese osetljivih grupa stanovništva, zdravstvenim organizacijama i udruženjima privrednika.

Planovi u slučaju prekograničnog aerozagađenja

Član 36

Nadležni organ jedinice lokalne samouprave je dužan da, u slučaju kada se bilo koja granična vrednost, kritični nivo, granica tolerancije, ciljna vrednost i dugoročni cilj, koncentracija opasna po zdravlje ljudi ili koncentracija o kojoj se izveštava javnost prekorači zbog značajnog prekograničnog prenosa vazduhom zagađujućih materija ili njihovih prekursora o tome obavesti Ministarstvo, i po potrebi, nadležni organ autonomne pokrajine.

Ministarstvo će u slučaju iz stava 1. ovog člana, po potrebi, preduzeti zajedničke aktivnosti sa nadležnim organima druge države, kao što su priprema zajednički koordiniranog plana kvaliteta vazduha i/ili priprema i primena kratkoročnog akcionog plana za susedne zone u našoj i susednim zemljama i razmena potrebnih informacija.

U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izveštava javnost u zonama ili aglomeracijama u blizini državne granice, Ministarstvo će u najkraćem roku o tome obavestiti nadležni organ susedne države.

Ministarstvo informiše javnost u slučajevima iz st. 1. i 2. ovog člana.

4. Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija

Sadržaj

Član 37

Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija (u daljem tekstu: Nacionalni program) donosi Vlada za period od četiri godine.

Nacionalni program sadrži:

- 1) podatke o usvojenim instrumentima politike zaštite vazduha i merama za smanjenje emisija zagađujućih materija iz člana 26. stav 3. ovog zakona;
- 2) kvantifikovanu procenu efekata politika i mera iz tačke 1) ovog stava u odnosu na emisije zagađujućih materija iz 1990. godine, koja se uzima kao referentna;
- 3) orijentacionu procenu o mogućim značajnim promenama u geografskoj distribuciji maksimalnih nacionalnih emisija;
- 4) druge podatke i dokumentaciju.

Nacionalni program mora da bude dostupan javnosti i zainteresovanoj javnosti.

Informacije koje se stavljaju na uvid javnosti moraju da budu jasne, razumljive, lako dostupne i date pravovremeno.

Nacionalni plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorevanje

Član 38

Nacionalni plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorevanje je deo Nacionalnog programa iz člana 37. ovog zakona.

Nacionalni plan za smanjenje emisija iz postojećih postrojenja za sagorevanje sadrži naročito:

- 1) ciljeve i u odnosu na njih definisane ciljne vrednosti;
- 2) mere i rokove za postizanje ciljeva i ciljnih vrednosti;
- 3) postupak praćenja realizacije ovog plana.

5. Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih postrojenja

Izrada i sadržaj plana

Član 39

Na području u kom je utvrđena treća kategorija kvaliteta vazduha organ nadležan za poslove zaštite životne sredine, nalaže operateru da izradi plan za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja vazduha i određuje rok za izradu tog plana.

Operater je dužan da u roku iz stava 1. ovog člana izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja.

Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađenja sadrži:

- 1) opis posledica prekomernog zagađivanja vazduha;
- 2) zonu u kojoj se nalazi operater;
- 3) mere za postizanje poboljšanja kvaliteta vazduha;
- 4) opis odabranih tehnoloških i drugih rešenja;
- 5) procenu troškova;
- 6) redosled sprovođenja planiranih aktivnosti;
- 7) rok za sprovođenje planiranih aktivnosti;
- 8) sredstva za sprovođenje plana;

9) druge podatke i dokumentaciju.

Saglasnost na plan iz stava 2. ovog člana daje organ koji je naložio izradu tog plana.

V MERE ZA POBOLJŠANJE KVALITETA VAZDUHA

Mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha

Član 40

Mere za sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha i poboljšanje kvaliteta vazduha obuhvataju:

- 1) propisivanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija iz stacionarnih izvora zagađivanja;
- 2) propisivanje graničnih vrednosti emisija zagađujućih materija iz pokretnih izvora zagađivanja;
- 3) usklađivanje sa maksimalnim nacionalnim emisijama nakon njihovog utvrđivanja za pojedine zagađujuće materije;
- 4) propisivanje dozvoljenih količina pojedinih zagađujućih materija u određenim proizvodima;
- 5) smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte;
- 6) postepeno smanjivanje upotrebe supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 7) ostale mere za sprečavanje i smanjenje zagađenja.

1. Stacionarni izvori zagađivanja

1.1. Emisije iz stacionarnih izvora zagađivanja

Član 41

Vlada propisuje:

- 1) granične vrednosti emisije zagađujućih materija u vazduhu iz stacionarnih izvora zagađivanja, osim postrojenja za sagorevanje;
- 2) način, postupak, učestalost i metodologiju merenja emisije zagađujućih materija;
- 3) kriterijume za uspostavljanje mernih mesta za merenje emisije;
- 4) postupak vrednovanja rezultata merenja emisije i usklađenost sa propisanim normativima;
- 5) sadržaj izveštaja o izvršenim merenjima emisije i bilansu emisije;
- 6) način dostavljanja podataka o emisijama za potrebe informacionog sistema i rokove dostavljanja podataka.

Aktom iz stava 1. ovog člana mogu se, za postojeće izvore zagađivanja vazduha, propisati dozvoljena prekoračenja graničnih vrednosti emisije određenih zagađujućih materija i odrediti rok u kome se te vrednosti moraju smanjiti na nivo graničnih vrednosti emisije.

Emisije iz postrojenja za sagorevanje

Član 42

Vlada propisuje granične vrednosti emisije zagađujućih materija iz postrojenja za sagorevanje imajući u vidu vrstu, kapacitet, starost, planirani radni vek postrojenja i gorivo koje se u njemu koristi, kao i metode, način merenja emisije zagađujućih materija, kriterijume za izbor mernih mesta, način provere tačnosti merenja (kontrolna merenja i kalibracija), način obrade rezultata merenja, način i rokove za dostavljanje podataka i postupak određivanja ukupne godišnje emisije iz postrojenja za sagorevanje.

1.2. Emisija isparljivih organskih jedinjenja

Kontrola emisija isparljivih organskih jedinjenja

Član 43

U cilju zaštite i očuvanja kvaliteta vazduha vrši se kontrola emisija isparljivih organskih jedinjenja iz instalacija za skladištenje i distribuciju naftnih derivata od terminala do benzinskih pumpi, kao i iz tehnoloških procesa i aktivnosti u kojima se isparljiva organska jedinjenja koriste kao rastvarači.

Skladištenje i distribucija nafte i naftnih derivata

Član 44

Pravna lica i preduzetnici koji se bave skladištenjem, distribucijom i stavljanjem u promet nafte i naftnih derivata dužni su da primenjuju tehničke mere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Ministarstvo u saradnji sa ministarstvom nadležnim za poslove rudarstva i energetike propisuje tehničke mere i zahteve koji se odnose na dozvoljene emisione faktore za isparljiva organska jedinjenja koja potiču iz procesa skladištenja i distribucije nafte i naftnih derivata, to jest za skladišne, utovarne i istovarne instalacije na terminalima i za cisterne, utovarne i istovarne instalacije u maloprodajnim objektima.

Upotreba organskih rastvarača

Član 45

Pravno lice i preduzetnik koji u svom proizvodnom procesu koristi organske rastvarače dužan je da primenjuje mere u cilju smanjenja vrednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja ispod propisanih vrednosti.

Vlada propisuje:

- 1) listu industrijskih postrojenja i aktivnosti u kojima se kontroliše emisija isparljivih organskih jedinjenja;

2) vrednosti emisije isparljivih organskih jedinjenja pri određenoj potrošnji rastvarača i ukupne dozvoljene emisije isparljivih organskih jedinjenja iz postrojenja i aktivnosti;

3) sheme za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Shema za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja jeste propisani alternativni način smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja.

Pravno lice i preduzetnik koji upravlja industrijskim postrojenjem, odnosno obavlja aktivnosti utvrđene propisom iz stava 2. tačka 1) ovog člana, može da primeni shemu za smanjenje emisija isparljivih organskih jedinjenja u slučaju da je ova mogućnost propisana u aktu iz stava 2. tačka 2) ovog člana.

2. Pokretni izvori zagađivanja

Član 46

Pokretni izvori zagađivanja se mogu koristiti i stavljati u promet ako zagađujuće materije u izduvnim gasovima iz tih izvora ne prelaze granične vrednosti emisije utvrđene tehničkim propisima, u skladu sa zakonom.

Emisije iz pokretnih izvora zagađivanja kontrolišu se prilikom redovnog, vanrednog i kontrolnog tehničkog pregleda, u skladu sa odgovarajućim tehničkim propisom i zakonom kojim se uređuje bezbednost saobraćaja.

3. Maksimalne nacionalne emisije

Član 47

Maksimalne nacionalne emisije utvrđuju se za acidifikujuće i eutrofikujuće zagađujuće materije i prekursore ozona i to za: sumpordioksid (SO₂), azotne okside (NO_x), isparljiva organska jedinjenja i amonijak (NH₃), u cilju unapređenja i zaštite životne sredine i zdravlja ljudi od štetnog dejstva acidifikacije, eutrofikacije i prizemnog ozona, a radi postizanja dugoročnih ciljeva koji podrazumevaju održavanje kritičnih nivoa i zaštitu stanovništva.

Vlada utvrđuje maksimalne nacionalne emisije iz stava 1. ovog člana, i to: maksimalne nacionalne emisije u 1990. i 2010. godini; procenjene maksimalne nacionalne emisije u 2020. godini; procenat smanjenja maksimalnih nacionalnih emisija u 2020. godini u odnosu na referentnu 1990. godinu, kao i metodologiju za izradu inventara emisija i projekcija i obavezu ažuriranja inventara emisija i projekcija na godišnjem nivou.

4. Dozvoljene količine zagađujućih materija u određenim proizvodima

Fosilna goriva

Član 48

Goriva koja se stavljaju u promet, odnosno koriste u stacionarnim i pokretnim izvorima zagađivanja ne mogu da se proizvode, uvoze i stavljaju u promet ako ne zadovoljavaju zahteve propisane tehničkim propisom koji se odnosi na kvalitet tog goriva.

Tehničkim propisom iz stava 1. ovog člana propisuju se tehnički i drugi zahtevi koje to gorivo mora da ispunjava, dozvoljenu količinu zagađujućih materija u gorivu, metode ispitivanja goriva, način utvrđivanja kvaliteta i dokazivanja usklađenosti sa propisanim graničnim vrednostima.

Boje i lakovi

Član 49

U cilju smanjivanja emisija isparljivih organskih jedinjenja iz boja i lakova propisuje se maksimalno dozvoljeni sadržaj pojedinih isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima.

Maksimalno dozvoljeni sadržaj isparljivih organskih jedinjenja u bojama i lakovima utvrđen je propisima kojima se uređuju hemikalije.

5. Emisije gasova sa efektom staklene bašte

Član 50

Gasovi sa efektom staklene bašte su ugljendioksid (CO₂), metan (CH₄), azotsuboksid (N₂O), fluorougļjovodonici (HFCs), perfluorougļjenici (PFCs) i sumporheksafluorid (SF₆).

Sprečavanje i smanjenje zagađivanja vazduha koje utiče na promenu klime sprovodi se:

- 1) primenom mera za smanjenje emisija gasova sa efektom staklene bašte;
- 2) praćenjem emisija gasova sa efektom staklene bašte iz izvora i praćenjem odstranjenih količina ovih gasova putem ponora.

Mere iz stava 2. tačka 1) ovog člana realizuju se:

- 1) razvojem i korišćenjem čistijih tehnologija kojima se sprečava ili smanjuje emisija gasova sa efektom staklene bašte;
- 2) podsticanjem korišćenja obnovljivih izvora energije;
- 3) podsticanjem energetske efikasnosti;
- 4) aktivnostima kojima se povećava odstranjivanje gasova sa efektom staklene bašte iz atmosfere.

Mere iz stava 2. tačka 1) ovog člana mogu se sprovoditi u okviru Mehanizma čistog razvoja Kjoto protokola.

Vlada osniva Nacionalno telo za sprovođenje Mehanizma čistog razvoja koje odobrava programe i projekte koji se sprovode u okviru mehanizma čistog razvoja.

Vlada propisuje kriterijume i način odobravanja programa i projekata koji se realizuju u okviru Mehanizma čistog razvoja.

Radi praćenja emisija i odstranjenih količina gasova sa efektom staklene bašte iz stava 2. tačka 2) ovog člana uspostavlja se Nacionalni inventar emisije gasova sa efektom staklene bašte.

Nacionalni inventar iz stava 7. ovog člana vodi Agencija.

Podaci iz Nacionalnog inventara emisije gasova sa efektom staklene bašte su javni.

Vlada propisuje metodologije prikupljanja podataka za Nacionalni inventar iz stava 7. ovog člana.

6. Upotreba supstanci koje oštećuju ozonski omotač

Postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač, kao i opremom i uređajima koji ih sadrže

Član 51

Postupno smanjivanje potrošnje supstanci koje oštećuju ozonski omotač, postupanje sa tim supstancama, proizvodima i/ili opremom koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač, procedure za proveru ispuštanja iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma supstanci koje oštećuju ozonski omotač, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima koji sadrže te supstance propisuje Vlada.

Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja, provere ispuštanja iz proizvoda i/ili opreme i sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač moraju da imaju zaposlene koji poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti.

Za obavljanje delatnosti proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade tih supstanci i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih supstanci koje oštećuju ozonski omotač, pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba već se može pokrenuti upravni spor.

Postupanje sa određenim fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i opremom i uređajima koji sadrže ove gasove

Član 52

Kontrolu emisija, listu i sastav fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte i njihov potencijal globalnog zagrevanja, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, proizvodima i/ili opremom

koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, postupanje sa fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte nakon prestanka upotrebe proizvoda i/ili opreme koji ih sadrže ili se oslanjaju na njih, način njihovog sakupljanja, obnavljanja, obrade ili uništavanja, upotrebe i trajnog odlaganja, stavljanja u promet, način obračuna troškova njihove ponovne upotrebe, način označavanja proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, način izveštavanja o fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama, način kontrole upotrebe, procedure za proveru ispuštanja iz stacionarne rashladne i klimatizacione opreme, toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže tri ili više kilograma fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i postupanje sa klimatizacionim sistemima u određenim motornim vozilima, koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte propisuje Vlada.

Propisom iz stava 1. ovog člana utvrđuju se uslovi koje moraju da ispune pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja, sakupljanja, obnavljanja i obrade, kontrolu upotrebe, stavljanja u promet, trajnog odlaganja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže ili se oslanjaju na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte.

Pravna lica i preduzetnici koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja, provere ispuštanja iz proizvoda i/ili opreme i sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte moraju da imaju zaposlene koji poseduju sertifikat za obavljanje navedenih delatnosti.

Za obavljanje delatnosti proizvodnje, instalacije, održavanja i/ili servisiranja i isključivanja iz upotrebe proizvoda i/ili opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte i delatnosti sakupljanja, obnavljanja i obrade tih gasova i stavljanja u promet obnovljenih i obrađenih fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte pravna lica i preduzetnici moraju da imaju dozvolu Ministarstva.

Protiv akta iz stava 4. ovog člana nije dozvoljena žalba već se može pokrenuti upravni spor.

Sertifikacija zaposlenih u sektorima koji koriste supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte

Član 52a

Uslove, minimalne zahteve i postupak za dobijanje, oduzimanje i obnavljanje sertifikata za zaposlene kod pravnih lica i/ili preduzetnika koji obavljaju delatnost instalacije, održavanja ili servisiranja i provere ispuštanja rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi i sistema za zaštitu od požara koji sadrže ili se oslanjaju na supstance koje oštećuju ozonski omotač ili na fluorovane gasove sa efektom staklene bašte, delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz rashladne i klimatizacione opreme i toplotnih pumpi, sistema za zaštitu od požara i opreme koja sadrži rastvarače i isključivanja iz upotrebe ove opreme i sistema, delatnost sakupljanja fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz opreme za visokonaponsko prekidanje i delatnost sakupljanja supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte iz klimatizacionih sistema određenih motornih vozila propisuje Vlada.

Zabrane

Član 53

Na teritoriji Republike Srbije zabranjuje se:

- 1) proizvodnja supstanci koje oštećuju ozonski omotač;
- 2) uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač, a koje su utvrđene potvrđenim međunarodnim ugovorom, odnosno proizvoda i opreme koji sadrže ove supstance, iz zemalja odnosno u zemlje koje nisu ugovorne strane tog ugovora;
- 3) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet bez dozvole supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 4) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet novih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje se kontroliraju, a koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorouglijovodonika;
- 5) ispuštanje supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 6) punjenje proizvoda i opreme koji sadrže fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
- 7) ispiranje supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
- 8) *(brisana)*
- 9) stavljanje u promet na malo supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte;
- 10) uvoz i/ili izvoz i stavljanje u promet korišćenih proizvoda i opreme koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač.

Evidencija o supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte

Član 54

Ministarstvo vodi evidenciju o uvozu i/ili izvozu, stavljanju u promet i potrošnji supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, odnosno proizvoda i opreme koji ih sadrže, pravnim licima i preduzetnicima koji se bave delatnošću uvoza i/ili izvoza, stavljanja u promet, proizvodnje i održavanja proizvoda i opreme koji sadrže te supstance, sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte.

7. Ostale mere za sprečavanje i smanjenje zagađenja vazduha

Mere prevencije i sanacije

Član 55

Postrojenje mora da se projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava tako da ne ispušta zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrednosti emisije.

Ukoliko dođe do kvara uređaja kojima se obezbeđuje sprovođenje propisanih mera zaštite ili do poremećaja tehnološkog procesa, zbog čega dolazi do prekoračenja graničnih vrednosti emisije,

operater je dužan da kvar ili poremećaj otkloni, odnosno prilagodi rad nastaloj situaciji ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku.

U slučaju prekoračenja graničnih vrednosti nivoa zagađujućih materija u vazduhu operater je dužan, kada uoči ili po nalogu nadležnog inspektora, da preduzme tehničko-tehnološke mere ili da obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrednosti.

Operater stacionarnog izvora zagađivanja, kod koga se u procesu obavljanja delatnosti mogu emitovati gasovi neprijatnog mirisa, dužan je da primenjuje mere koje će dovesti do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije.

Dozvola za rad

Član 56

Novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni izvor zagađivanja za koji nije propisana obaveza izdavanja integrisane dozvole, odnosno izrade studije o proceni uticaja na životnu sredinu, može da počne sa radom pošto pribavi dozvolu za rad.

Dozvolu iz stava 1. ovog člana izdaje organ nadležan za poslove zaštite životne sredine u formi rešenja.

Na prvostepeno rešenje nadležnog organa autonomne pokrajine i nadležnog organa jedinice lokalne samouprave iz stava 2. ovog člana može se izjaviti žalba.

Prvostepeno rešenje Ministarstva iz stava 2. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Uz zahtev za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana, prilaže se upotrebna dozvola ili tehnička dokumentacija za taj izvor zagađivanja, kao i druga dokumentacija neophodna za donošenje rešenja, po nalogu nadležnog organa.

Nadležni organ izdaje dozvolu iz stava 1. ovog člana ako utvrdi:

1) da je operater preduzeo sve planirane tehničko-tehnološke i druge mere zaštite vazduha od zagađivanja;

2) da su emisije zagađujućih materija iz tog stacionarnog izvora zagađivanja ispod propisanih graničnih vrednosti emisije, odnosno da se radom tog stacionarnog izvora zagađivanja neće pogoršati kvalitet vazduha.

Nadležni organ će privremeno odobriti rad izvora zagađivanja iz stava 1. ovog člana radi pribavljanja rezultata merenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija, ako ta merenja nisu obavljena u toku probnog rada.

Dozvolom za rad iz stava 1. ovog člana utvrđuje se da su ispunjeni uslovi zaštite vazduha od zagađivanja, odobrava rad stacionarnog izvora zagađivanja i na osnovu rezultata izvršenih merenja u skladu sa stavom 7. ovog člana određuje učestalost merenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija.

Zabrana rada

Član 57

Zabranjuje se rad novoizgrađenog ili rekonstruisanog stacionarnog izvora zagađivanja vazduha, kao i obavljanje drugih aktivnosti na otvorenom prostoru koje mogu dovesti do nekontrolisanog oslobađanja zagađujućih materija, dok se ne pribavi dozvola za rad iz člana 56. stav 1. ovog zakona.

Obaveze operatera

Član 58

Operater je dužan da:

- 1) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) dostavi Ministarstvu, odnosno Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave;
- 2) obezbedi redovni monitoring emisije i da o tome vodi evidenciju;
- 3) obezbedi kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje, uz saglasnost Ministarstva;
- 4) obezbedi kontrolna merenja emisije preko ovlašćenog pravnog lica, ako merenja emisije obavlja samostalno;
- 5) obezbedi propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinualno merenje emisije;
- 6) obezbedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica;
- 7) vodi evidenciju o obavljenim merenjima sa podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja i dostavi podatke u formi propisanog izveštaja Ministarstvu, odnosno Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave i to za merenja iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana jednom u tri meseca u roku od 15 dana od isteka tromesečja, za merenja iz stava 1. tačka 5) ovog člana u roku od 30 dana od dana izvršenog merenja, za merenja na godišnjem nivou u vidu godišnjeg izveštaja najkasnije do 31. januara tekuće godine za prethodnu kalendarsku godinu;
- 8) vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja;
- 9) vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mernih uređaja za merenje emisije.

Operater je dužan da o svom trošku sprovede mere za smanjenje emisija zagađujućih materija utvrđenih planom za svoje stacionarne izvore zagađivanja vazduha.

VI POSLOVI MERENJA EMISIJE I NIVOVA ZAGAĐUJUĆIH MATERIJA U VAZDUHU

Ovlašćena pravna lica

Član 59

Ovlašćena pravna lica koja imaju dozvolu za monitoring kvaliteta vazduha dužna su da merenje kvaliteta vazduha obavljaju u skladu sa aktom iz člana 9. stav 3. i člana 18. stav 1. ovog zakona.

Ovlašćena pravna lica koja imaju dozvolu za merenje emisije iz stacionarnih izvora zagađivanja dužna su da merenje emisije obavljaju u skladu sa aktom iz čl. 41. i 42. ovog zakona.

Pravno lice iz člana 15. stav 8. dužno je da praćenje rada automatskih stanica i prikupljanje podataka vrši u skladu sa aktom iz člana 9. stav 3. i člana 18. stav 1. ovog zakona.

Dozvola za pravna lica

Član 60

Ovlašćena pravna lica iz člana 59. st. 1. i 2. ovog zakona mogu da vrše merenje po dobijanju dozvole Ministarstva, ukoliko ispunjavaju uslove u pogledu kadrova, opreme i prostora, kao i ako su tehnički osposobljena prema zahtevima standarda SRPS ISO 17025.

Bliže uslove za izdavanje dozvole iz stava 1. ovog člana, kao i uslove koje treba da ispuni pravno lice iz člana 15. stav 8. ovog zakona propisuje Ministar.

Dozvola za merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije oduzeće se ako ovlašćeno pravno lice prestane da ispunjava propisane uslove i ako se utvrdi da ovlašćeno pravno lice ove poslove ne obavlja u skladu sa izdatom dozvolom i aktima iz člana 9. stav 3, člana 18. stav 1. ovog zakona odnosno čl. 41. i 42. ovog zakona.

Na rešenje kojim se izdaje ili oduzima dozvola iz stava 1. ovog člana nije dozvoljena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor.

Saglasnost za operatere

Član 61

Operater koji samostalno vrši merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije, merenja mora vršiti u skladu sa aktima iz člana 9. stav 3. i člana 18. stav 1. ovog zakona, odnosno čl. 41. i 42. ovog zakona.

Operater iz stava 1. ovog člana mora da pribavi saglasnost Ministarstva u formi rešenja pod uslovom da, u okviru svoje registrovane delatnosti, samostalno obavlja poslove merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije i da je stručno i tehnički osposobljen prema zahtevima standarda SRPS ISO 17025.

Bliže uslove za izdavanje saglasnosti iz stava 2. ovog člana propisuje ministar u skladu sa članom 60. stav 2. ovog zakona.

Rešenje iz stava 2. ovog člana je konačno u upravnom postupku i protiv njega se može pokrenuti upravni spor.

Stručna i tehnička osposobljenost

Član 62

Pravno lice iz člana 59. st. 1. i 2. i člana 61. stav 1. ovog zakona može da dobije dozvolu, odnosno saglasnost za vršenje poslova iz člana 60. stav 1. i člana 61. stav 1. ovog zakona uz uslov da je stručno i tehnički osposobljeno što dokazuje potvrdom izdatom od strane nacionalnog akreditacionog tela.

Ocenjivanje stručne i tehničke osposobljenosti iz stava 1. ovog člana vrši Akreditaciono telo Srbije.

Oduzimanje dozvole i saglasnosti

Član 63

Ministarstvo će na osnovu izveštaja inspektora životne sredine oduzeti dozvolu iz člana 60. stav 1. ovog zakona, odnosno saglasnost iz člana 61. stav 2. ovog zakona.

Protiv upravnog akta iz stava 1. ovog člana nije dopuštena žalba ali se može pokrenuti upravni spor.

Revizija dozvola i saglasnosti

Član 64

Revizija izdatih dozvola, odnosno saglasnosti vrši se jednom godišnje ili na zahtev ovlašćenog pravnog lica, odnosno operatera.

Ministarstvo jednom godišnje u „Službenom glasniku Republike Srbije” objavljuje spisak pravnih lica iz člana 59. st. 1. i 2. ovog zakona kojima je izdata dozvola iz člana 60. stav 1. ovog zakona.

VII INFORMISANJE I IZVEŠTAVANJE

Informisanje

Član 65

Nadležni organ dužan je da obaveštava druge organe i organizacije i javnost putem elektronskih i štampanih medija najmanje u jednom lokalnom listu na svakom od službenih jezika, kao i putem Interneta o:

1) kvalitetu vazduha;

2) planovima kvaliteta vazduha i odlaganja na određeno vreme postizanja granične vrednosti za azotdioksid, benzen i suspendovane čestice PM₁₀;

3) planovima za dostizanje ciljnih vrednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrednosti;

4) godišnjem izveštaju o svim zagađujućim materijama koje su obuhvaćene ovim zakonom.

Sadržaj informacija o kvalitetu vazduha

Član 66

Informacija o kvalitetu vazduha iz člana 65. tačka 1) ovog zakona sadrži naročito:

1) ažurirane podatke o koncentracijama zagađujućih materija u vazduhu koje su obuhvaćene ovim zakonom, a naročito sumpordioksid, azotdioksid, suspendovane čestice (PM₁₀), prizemni ozon i ugljenmonoksid;

2) prosečne vrednosti koncentracija u vazduhu u prosečnom periodu za prizemni ozon, granične vrednosti za zaštitu zdravlja ljudi, koncentracije opasne po zdravlje ljudi, kritične nivoe za zaštitu vegetacije, ciljnu i graničnu vrednost za PM_{2,5}.

U slučaju prekoračenja koncentracije opasne po zdravlje ljudi i koncentracije o kojoj se izveštava javnost nadležni organ obaveštava javnost o lokaciji ili području prekoračenja, vrsti koncentracije koja je prekoračena (koncentracija o kojoj se izveštava javnost ili koja je opasna po zdravlje ljudi), vremenu početka i trajanju prekoračenja, najvišoj jednočasovnoj koncentraciji, odnosno najvišoj osmočasovnoj srednjoj koncentraciji u slučaju prizemnog ozona, geografskom području na kome se očekuje prekoračenje koncentracije o kojoj se izveštava javnost i/ili koja je opasna po zdravlje ljudi, prognozama za naredni period sa očekivanim promenama zagađenja sa procenom promene, podacima za posebno osetljive grupe stanovništva, mogućim efektima po zdravlje i preporučenom ponašanju (podaci o posebno osetljivim grupama, opis mogućih simptoma, preduzimanje preporučenih mera, nove informacije o toku događaja) i podacima o preventivnim merama za smanjenje zagađenja.

U slučaju procenjenog nastavka prekoračenja nadležni organ će preduzeti praktične mere.

Rokovi za informisanje javnosti

Član 67

Nadležni organ obaveštava javnost:

1) o kvalitetu vazduha, u obliku Godišnjeg izveštaja o stanju kvaliteta vazduha, do 31. jula tekuće godine za prethodnu godinu, a posle 2012. godine do 28. februara tekuće godine za prethodnu godinu;

2) o planovima kvaliteta vazduha i odlaganja na određeno vreme postizanja ciljne vrednosti za azot dioksid ili benzen i suspendovane čestice PM₁₀, u roku od osam dana od dana usvajanja;

3) o planovima za dostizanje ciljnih vrednosti u zonama i aglomeracijama u kojima je došlo do prekoračenja ciljnih vrednosti, u roku od osam dana od dana usvajanja.

Godišnji izveštaj o stanju kvaliteta vazduha u Republici Srbiji priprema i objavljuje Agencija.

Agencija jednom mesečno objavljuje izveštaje o stanju kvaliteta vazduha, a na osnovu podataka iz državne i lokalnih mreža.

VIII INFORMACIONI SISTEM

Sadržina informacionog sistema kvaliteta vazduha

Član 68*

Informacioni sistem kvaliteta vazduha sastavni je deo jedinstvenog informacionog sistema zaštite životne sredine i sadrži:

- 1) podatke državne mreže i lokalnih mreža za praćenje kvaliteta vazduha, kao i podatke koji su dobijeni merenjem od strane operatera;
- 2) podatke o supstancama koje oštećuju ozonski omotač;
- 3)* (*brisana*);
- 4) podatke iz Nacionalnog inventara nenamerno ispuštenih dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci;
- 5) mere i planove za zaštitu i poboljšanje kvaliteta vazduha;
- 6)* (*brisana*);
- 7) mere i planove za zaštitu ozonskog omotača;
- 8) podatke o prekoračenju koncentracija opasnih po zdravlje ljudi i mere zaštite zdravlja ljudi i životne sredine u takvim slučajevima;
- 9) podatke o organima državne uprave i o ovlašćenim pravnim licima koja obavljaju poslove monitoringa kvaliteta vazduha i merenja nivoa zagađujućih materija i emisije;
- 10) podatke iz registra izvora zagađivanja vazduha;
- 11) podatke o izvršenom inspeksijskom nadzoru i izrečenim merama;
- 12) druge podatke od značaja za kvalitet vazduha.

Vlada propisuje metodologiju prikupljanja podataka za Nacionalni inventar nenamerno ispuštenih dugotrajnih organskih zagađujućih supstanci.

Informacioni sistem kvaliteta vazduha za Republiku Srbiju vodi Agencija.

Državni organi i organizacije, operateri i ovlašćena pravna lica dužni su da blagovremeno i bez naknade dostavljaju podatke iz svoje nadležnosti, kao i druge podatke koji su potrebni za vođenje informacionog sistema o kvalitetu vazduha Agenciji u cilju izrade planova i izveštaja, u skladu sa ovim zakonom.

Agencija je dužna da na propisan način prikuplja i unosi podatke u informacioni sistem kvaliteta vazduha.

Razmena informacija i podataka iz informacionog sistema

Član 69

Podaci iz informacionog sistema kvaliteta vazduha se koriste za razmenu informacija o mernim mestima u državnoj i lokalnoj mreži, tehnikama merenja, kao i za razmenu podataka dobijenih praćenjem kvaliteta vazduha u državnoj i lokalnim mrežama i podataka o emisijama iz izvora zagađivanja vazduha za potrebe izveštavanja u skladu sa preuzetim međunarodnim obavezama.

Ministar propisuje način razmene informacija iz stava 1. ovog člana.

Posredovanje u razmeni podataka

Član 70

Ministarstvo posreduje i razmenjuje podatke o kvalitetu vazduha i emisijama sa međunarodnim organizacijama i drugim državama u skladu sa potvrđenim međunarodnim ugovorima.

Agencija posreduje i razmenjuje podatke sa Evropskom agencijom za zaštitu životne sredine i Evropskom mrežom za informacije i posmatranje.

IX FINANSIRANJE ZAŠTITE I POBOLJŠANJA KVALITETA VAZDUHA

Izvori finansiranja

Član 71

Sredstva za finansiranje zaštite i unapređenja kvaliteta vazduha obezbeđuju se u budžetu Republike Srbije i iz obaveze operatera u skladu sa zakonom.

Sredstva za finansiranje zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha obezbeđuju se i u budžetu autonomne pokrajine i budžetu jedinice lokalne samouprave, u skladu sa zakonom.

Korišćenje sredstava

Član 72

Sredstva iz člana 71. ovog zakona koriste se za:

- 1) ocenjivanje kvaliteta vazduha i razvrstavanje zona i aglomeracija prema kategorijama kvaliteta vazduha;
- 2) održavanje, funkcionisanje i razvoj državne mreže;
- 3) realizaciju programa kontrole kvaliteta vazduha u državnoj mreži;

- 4) merenja posebne namene;
- 5) sprovođenje mera za smanjenje uticaja zagađenog vazduha na promenu klime i zaštitu ozonskog omotača;
- 6) izvršavanje obaveza preuzetih međunarodnim ugovorima;
- 7) uspostavljanje i održavanje registra izvora zagađivanja vazduha i informacionog sistema kvaliteta vazduha;
- 8) realizaciju akcionog plana, planova kvaliteta vazduha i kratkoročnih akcionih planova;
- 9) finansiranje i/ili sufinansiranje stručnih i naučnih istraživanja potrebnih za ostvarivanje ciljeva ovog zakona;
- 10) sufinansiranje investicija koje će doprineti bitnom smanjenju zagađivanja vazduha;
- 11) finansiranje i/ili sufinansiranje drugih projekata, programa i mera u cilju zaštite i poboljšanja kvaliteta vazduha;
- 12) podsticanje čistijih tehnologija i primenu najbolje dostupnih tehnika za rad postrojenja i obavljanje aktivnosti;
- 13) primenu tehnologije i proizvoda koji smanjuju zagađivanje vazduha;
- 14) sufinansiranje preventivnih i interventnih mera u vanrednim okolnostima zagađivanja vazduha i osposobljavanje za reagovanje u slučaju udesa.

X NADZOR

Nadzor nad radom

Član 73

Ministarstvo vrši nadzor nad radom Agencije, nadležnog organa autonomne pokrajine, nadležnog organa jedinice lokalne samouprave, kao i ovlašćenih pravnih lica u vršenju poverenih poslova.

Inspekcijski nadzor

Član 74

Inspekcijski nadzor nad primenom odredaba ovog zakona i propisa donetih za njegovo izvršavanje vrši Ministarstvo, ako ovim zakonom nije drukčije propisano.

Inspekcijski nadzor vrši inspektor za zaštitu životne sredine (u daljem tekstu: inspektor) u okviru delokruga utvrđenog ovim zakonom.

Autonomnoj pokrajini poveravaju se poslovi inspekcijuskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ autonomne pokrajine izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Jedinici lokalne samouprave poveravaju se poslovi inspekcijuskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ jedinice lokalne samouprave izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Gradu, odnosno gradu Beogradu poverava se vršenje inspekcijuskog nadzora nad sprovođenjem mera zaštite vazduha od zagađivanja u objektima za koje nadležni organ grada, odnosno grada Beograda izdaje odobrenje za gradnju, odnosno upotrebnu dozvolu.

Prava i dužnosti inspektora

Član 75

U vršenju poslova inspekcijuskog nadzora inspektor ima pravo i dužnost da utvrđuje:

- 1) da li je izvor zagađivanja vazduha projektovan, izgrađen, opremljen, korišćen i održavan tako da emisija bude u propisanim granicama;
- 2) da li su u slučaju prekoračenja graničnih vrednosti emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu preduzete propisane, odnosno naložene mere;
- 3) da li je operater pribavio dozvolu za rad stacionarnog izvora zagađivanja pre početka rada;
- 4) da li se rad stacionarnog izvora zagađivanja ili druga aktivnost obavlja protivno propisanoj zabrani;
- 5) da li je operater obezbedio propisana merenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu i da li vodi evidenciju o izvršenim merenjima;
- 6) da li operater vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina i goriva;
- 7) da li operater vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija i mernih uređaja za merenje emisije i da li su ti uređaji postavljeni i održavani u skladu sa ovim zakonom;
- 8) da li se poslovi merenja emisije i praćenja kvaliteta vazduha obavljaju na propisani način;
- 9) da li se sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte, kao i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni postupa u skladu sa ovim zakonom;
- 10) da li poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade obavljaju lica koja imaju dozvolu, kao i da li ta lica ispunjavaju propisane uslove;
- 11) da li su preduzete propisane mere za proizvodnju, ispuštanje u vazduh, prodaju, uvoz, izvoz i upotrebu supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, kao i

proizvoda koji sadrže te supstance odnosno da li su prekoračene dozvoljene godišnje količine i da li se supstance koriste u dozvoljene svrhe;

12) da li se uvoz i izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte vrši na osnovu dozvole i da li se o tome vode evidencije;

13) da li je postupljeno u skladu sa nalogom inspektora;

14) da li se primenjuju i druge propisane mere za sprečavanje i smanjivanje zagađivanja vazduha.

Ovlašćenja inspektora

Član 76

U vršenju poslova iz člana 75. ovog zakona inspektor je ovlašćen da:

1) naredi izvršavanje propisanih obaveza u određenom roku i da privremeno zabrani rad ako se nalog u ostavljenom roku ne izvrši;

2) privremeno zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili naloži preduzimanje drugih odgovarajućih mera zaštite dok se emisija i nivoi zagađujućih materija u vazduhu ne svedu na propisane granične vrednosti;

3) naredi pribavljanje rezultata merenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu preko ovlašćenog pravnog lica i privremeno zabrani rad ako se rezultati merenja ne dostave na uvid u ostavljenom roku;

4) naredi kontrolna merenja emisije i/ili nivoa zagađujućih materija u vazduhu preko drugog ovlašćenog pravnog lica, kad operater samostalno ili preko određenog ovlašćenog pravnog lica vrši merenja, a rezultati izvršenih merenja pružaju osnov za to;

5) predloži oduzimanje ovlašćenja za obavljanje poslova merenja emisije i/ili praćenje kvaliteta vazduha ukoliko se ti poslovi ne obavljaju u skladu sa zakonom;

6) zabrani rad stacionarnog izvora zagađivanja ili drugu aktivnost koja se obavlja protivno ovom zakonu;

7) zabrani postupanje sa supstancama koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanim gasovima sa efektom staklene bašte kao i proizvodima koji sadrže te supstance ili su pomoću njih proizvedeni protivno ovom zakonu;

8) zabrani poslove servisiranja i isključivanja iz upotrebe odnosno sakupljanja, obnavljanja i obrade proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovane gasove sa efektom staklene bašte ako utvrdi da ih obavlja lice koje za to nema dozvolu, odnosno predloži oduzimanje dozvole za obavljanje tih poslova, ako lice prestane da ispunjava propisane uslove;

9) zabrani uvoz i/ili izvoz supstanci koje oštećuju ozonski omotač ili fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte za koje nije izdata dozvola;

10) u postupku prinudnog izvršenja rešenja izvrši pečaćenje stacionarnog izvora zagađivanja ili odredi drugi način prinudnog izvršenja, u skladu sa zakonom;

11) naredi otklanjanje drugih utvrđenih nepravilnosti ili izvršenje drugih propisanih obaveza u ostavljenom roku.

U vršenju nadzora nad primenom mera zaštite vazduha od zagađivanja inspektor ima i ovlašćenja utvrđena drugim propisima.

O svakom izvršenom inspekcijskom pregledu i radnjama inspektor sastavlja zapisnik koji sadrži nalaz stanja, predložene i naložene mere i dostavlja ga pravnom licu ili preduzetniku u kome je nadzor izvršen.

U slučaju preduzimanja izuzetno hitnih mera radi otklanjanja neposredne opasnosti po život i zdravlje ljudi, inspektor može rešenje iz stava 1. ovog člana doneti i usmeno i narediti njegovo izvršenje bez odlaganja.

Usmeno rešenje će se na zahtev stranke izdati i u pismenom obliku najkasnije u roku od osam dana od dana podnošenja zahteva.

Zahtev za izdavanje pismenog rešenja se može podneti u roku od dva meseca od dana donošenja usmenog rešenja.

Obaveze operatera, drugog pravnog lica i preduzetnika u postupku inspekcijskog nadzora

Član 77

Operater, drugo pravno lice i preduzetnik dužan je da inspektoru pri vršenju nadzora omogući:

- 1) pregled poslovnih i drugih prostorija u kojima se obavlja delatnost, kao i pregled objekata, postrojenja, uređaja, predmeta i dr;
- 2) prisustvo najmanje jednog zaposlenog lica ovlašćenog za pružanje potrebnih informacija, obaveštenja, kao i davanje podataka, akata, evidencija i druge dokumentacije;
- 3) uvid u primenjene mere zaštite vazduha.

Operater, drugo pravno lice i preduzetnik dužan je da postupi po nalogu inspektora.

XI NADLEŽNOST ZA REŠAVANJE O ŽALBI

Član 78

Na rešenje inspektora iz člana 76. stav 1. ovog zakona može se izjaviti žalba Ministru u roku od 15 dana od dana prijema rešenja.

Žalba na rešenje inspektora ne odlaže njegovo izvršenje.

O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa opštine, odnosno grada, odnosno grada Beograda, koje je doneto u vršenju poverenih poslova, rešava Ministar.

O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa opštine, odnosno grada sa teritorije autonomne pokrajine, rešava nadležni organ autonomne pokrajine.

O žalbi na prvostepeno rešenje nadležnog organa autonomne pokrajine rešava Ministar.

O žalbi na prvostepeno rešenje rešava Ministar, odnosno nadležni organ autonomne pokrajine, u roku od 30 dana od dana prijema žalbe.

O žalbi na prvostepeno rešenje Ministarstva, rešava Vlada.

XII KAZNENE ODREDBE

Privredni prestup

Član 79

Novčanom kaznom od 1.500.000 do 3.000.000 dinara kazniće se za privredni prestup pravno lice ako:

- 1) ne primenjuje mere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 44. stav 1. i član 45. stav 1);
- 2) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka 1);
- 3) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač, odnosno proizvode i opremu koja sadrži ove supstance, a koje su utvrđene ratifikovanim međunarodnim ugovorom iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu strane ugovornice tog ugovora (član 53. stav 1. tačka 2);
- 4) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole (član 53. stav 1. tačka 3);
- 5) projektuje, gradi i/ili proizvodi, oprema, koristi i održava izvore zagađivanja vazduha koji ispuštaju zagađujuće materije u vazduh u količini većoj od graničnih vrednosti emisije (član 55. stav 1);
- 6) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku u skladu sa članom 55. stav 2. ovog zakona;
- 7) ne preduzme tehničko-tehnološke mere ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrednosti nivoa u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona;
- 8) ne primenjuje mere koje mogu da dovedu do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije u skladu sa članom 55. stav 4. ovog zakona;
- 9) novoizgrađeni ili rekonstruisani stacionarni izvor zagađivanja vazduha otpočne sa radom bez dozvole za rad iz člana 56. stav 1. ovog zakona;

10) ne obezbedi redovni monitoring emisije i da o tome ne vodi evidenciju (član 58. stav 1. tačka 2);

11) ne obezbedi kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje (član 58. stav 1. tačka 3);

12) ne obezbedi kontrolna merenja emisije preko ovlašćenog pravnog lica, ako merenja emisije obavlja samostalno (član 58. stav 1. tačka 4);

13) ne obezbedi propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinualno merenje emisije (član 58. stav 1. tačka 5);

14) ne obezbedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica (član 58. stav 1. tačka 6).

Za privredni prestup iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa, a najviše do dvadesetostrukog iznosa učinjene štete, neizvršene obaveze ili vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet privrednog prestupa.

Za privredni prestup iz stava 1, ovog člana kazniće se i odgovorno lice u pravnom licu novčanom kaznom od 100.000 do 200.000 dinara.

Zaštitne mere

Član 80

Za privredni prestup iz člana 79. ovog zakona može se izreći i zaštitna mera:

- 1) zabrana pravnom licu da se bavi određenom privrednom delatnošću u trajanju od pet do deset godina;
- 2) zabrana odgovornom licu da vrši određene dužnosti u trajanju od tri do deset godina.

Prekršaji

Član 81

Novčanom kaznom od 500.000 do 1.000.000 dinara kazniće se za prekršaj pravno lice ako:

- 1) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora iz člana 39. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 2) ne obezbedi obuku zaposlenih prema programu stručnog usavršavanja u skladu sa članom 51. stav 3. ovog zakona;
- 3) obavlja delatnost proizvodnje, održavanja i/ili popravke proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 51. stav 4);
- 4) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koriste kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorouglijovodonika (član 53. stav 1. tačka 4);

5) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 5);

6) puni sisteme koji koriste fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka 6);

7) ispira supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka 7);

8) stavlja u promet i koristi rezervoare za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 8);

9) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 9);

10) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja vazduha i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) ne dostavi Ministarstvu, odnosno Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave (član 58. stav 1. tačka 1);

11) ne vodi evidenciju o obavljenim merenjima s podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja (član 58. stav 1. tačka 7);

12) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja (član 58. stav 1. tačka 8);

13) ne vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mernih uređaja za merenje emisije (član 58. stav 1. tačka 9);

14) merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu članom 59. ovog zakona;

15) otpočne vršenje merenja pre dobijanja dozvole Ministarstva (član 60. stav 1);

16) merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije ne obavlja u skladu članom 61. stav 1. ovog zakona;

17) otpočne vršenje merenja bez saglasnosti Ministarstva (član 61. stav 2).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana kazniće se novčanom kaznom od 25.000 do 50.000 dinara i odgovorno lice u pravnom licu.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana pravnom licu može se izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju do tri godine, a odgovornom licu da vrši određene poslove u trajanju do jedne godine.

Član 82

Novčanom kaznom od 250.000 do 500.000 dinara kazniće se za prekršaj preduzetnik ako:

- 1) ne izradi Plan operatera za smanjenje emisija iz stacionarnih izvora zagađivanja iz člana 39. st. 1. i 2. ovog zakona;
- 2) ne primenjuje mere u cilju smanjenja emisija isparljivih organskih jedinjenja (član 44. stav 1. i član 45. stav 1);
- 3) ne obezbedi obuku zaposlenih prema programu stručnog usavršavanja u skladu sa članom 51. stav 3. ovog zakona;
- 4) obavlja delatnost proizvodnje, održavanja, i/ili popravke proizvoda koji sadrže supstance koje oštećuju ozonski omotač bez dozvole Ministarstva (član 51. stav 4);
- 5) proizvodi supstance koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka 1);
- 6) uvozi i/ili izvozi supstance koje oštećuju ozonski omotač, odnosno proizvode i opremu koja sadrži ove supstance, a koje su utvrđene ratifikovanim međunarodnim ugovorom iz zemalja, odnosno u zemlje koje nisu strane ugovornice tog ugovora (član 53. stav 1. tačka 2);
- 7) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte bez dozvole (član 53. stav 1. tačka 3);
- 8) uvozi i/ili izvozi i stavlja u promet nove proizvode i opremu koje koristi kontrolisane supstance koje oštećuju ozonski omotač izuzev hlorofluorougļjovodonika (član 53. stav 1. tačka 4);
- 9) ispušta supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovani gasovi sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 5);
- 10) puni sisteme koji koriste fluorovane gasove sa efektom staklene bašte supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka 6);
- 11) ispira supstancama koje oštećuju ozonski omotač (član 53. stav 1. tačka 7);
- 12) stavlja u promet i koristi rezervoare za jednokratnu upotrebu u kojima se skladište supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 8);
- 13) stavlja u promet na malo supstance koje oštećuju ozonski omotač i fluorovane gasove sa efektom staklene bašte (član 53. stav 1. tačka 9);
- 14) ne otkloni kvar ili poremećaj, odnosno ne prilagodi rad nastaloj situaciji ili ne obustavi tehnološki proces, kako bi se emisija svela na dozvoljene granice u najkraćem roku saglasno članu 55. stav 2. ovog zakona;
- 15) ne preduzme tehničko-tehnološke mere ili obustavi tehnološki proces, kako bi se koncentracije zagađujućih materija svele na propisane granične vrednosti nivoa u skladu sa članom 55. stav 3. ovog zakona;
- 16) ne primenjuje mere koje mogu da dovedu do redukcije mirisa iako je koncentracija emitovanih materija u otpadnom gasu ispod granične vrednosti emisije u skladu sa članom 55. stav 4. ovog zakona;

17) podatke o stacionarnom izvoru zagađivanja vazduha i svakoj njegovoj promeni (rekonstrukciji) ne dostavi Ministarstvu, odnosno Agenciji, nadležnom organu autonomne pokrajine i nadležnom organu jedinice lokalne samouprave (član 58. stav 1. tačka 1);

18) ne obezbedi redovni monitoring emisije i o tome ne vodi evidenciju (član 58. stav 1. tačka 2);

19) ne obezbedi kontinualna merenja emisije kada je to propisano za određene zagađujuće materije i/ili izvore zagađivanja samostalno, putem automatskih uređaja za kontinualno merenje (član 58. stav 1. tačka 3);

20) ne obezbedi kontrolna merenja emisije preko ovlašćenog pravnog lica, ako merenja emisije obavlja samostalno (član 58. stav 1. tačka 4);

21) ne obezbedi propisana povremena merenja emisije, preko ovlašćenog pravnog lica, dva puta godišnje, ukoliko ne vrši kontinualno merenje emisije (član 58. stav 1. tačka 5);

22) ne obezbedi praćenje kvaliteta vazduha po nalogu nadležnog inspekcijuskog organa, samostalno ili preko ovlašćenog pravnog lica (član 58. stav 1. tačka 6);

23) ne vodi evidenciju o obavljenim merenjima sa podacima o mernim mestima, rezultatima i učestalosti merenja (član 58. stav 1. tačka 7);

24) ne vodi evidenciju o vrsti i kvalitetu sirovina, goriva i otpada u procesu spaljivanja (član 58. stav 1. tačka 8);

25) ne vodi evidenciju o radu uređaja za sprečavanje ili smanjivanje emisije zagađujućih materija, kao i mernih uređaja za merenje emisije (član 58. stav 1. tačka 9);

26) otpočne da vrši merenja bez saglasnosti Ministarstva (član 61. stav 2).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana može se izreći novčana kazna u srazmeri sa visinom pričinjene štete ili neizvršene obaveze, vrednosti robe ili druge stvari koja je predmet prekršaja, a najviše do dvadesetostrukog iznosa tih vrednosti.

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana preduzetniku se može izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određene delatnosti u trajanju do tri godine.

Član 83

Novčanom kaznom 25.000 do 50.000 kazniće se za prekršaj odgovorno lice u organu državne uprave, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave, odnosno u imaocu javnih ovlašćenja i ovlašćenom pravnom licu ako:

1) ne obezbeđuje monitoring kvaliteta vazduha (član 9. stav 2);

2) ne vrši praćenje kvaliteta vazduha u državnoj mreži u skladu sa Programom kontrole kvaliteta vazduha (član 13. stav 3);

3) ne obavlja monitoring kvaliteta vazduha u lokalnoj mreži prema programu koji za svoju teritoriju donosi nadležni organ autonomne pokrajine i nadležni organ jedinice lokalne samouprave (član 15. stav 3);

4) merenja posebne namene ne obavlja preko nadležnih organa državne uprave ili ovlašćenog pravnog lica (član 16. stav 3);

5) ne dostavi Agenciji podatke o kvalitetu vazduha dobijene kontrolom kvaliteta vazduha iz državne i lokalne mreže, kao i rezultate merenja posebne namene u propisanom roku (član 17. stav 1);

6) ne obavesti javnost putem radija, televizije, dnevnih novina, interneta i/ili na drugi pogodan način o prekoračenim koncentracijama zahteva kvaliteta vazduha iz člana 18. stav 1. ili koncentracijama za pojedine zagađujuće materije opasne po ljudsko zdravlje (član 23);

7) ne donese Planove kvaliteta vazduha u skladu sa članom 31. ovog zakona;

8) ne donese kratkoročne akcione planove u slučajevima iz člana 33. ovog zakona;

9) kratkoročne akcione planove i informacije o njihovoj primeni ne učini dostupnim javnosti i zainteresovanim organizacijama (član 35);

10) ne vodi evidenciju o uvozu/izvozu, stavljanju u promet i potrošnji supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte, odnosno proizvoda koji ih sadrže, pravnim licima, odnosno preduzetnicima koji se bave delatnošću uvoza/izvoza, stavljanja u promet, proizvodnje i održavanja proizvoda koji sadrže te supstance, sakupljanja, obnavljanja i obrade supstanci koje oštećuju ozonski omotač i fluorovanih gasova sa efektom staklene bašte (član 54).

Za prekršaj iz stava 1. ovog člana odgovornom licu u organu uprave, odnosno jedinici lokalne samouprave, odnosno organizaciji koja vrši javna ovlašćenja, odnosno ovlašćenom pravnom licu može se uz izrečenu kaznu izreći i zaštitna mera zabrane vršenja određenih poslova u trajanju do jedne godine.

XIII PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 84

Strategija zaštite vazduha biće doneta u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija biće donet u roku od godinu dana od dana kada EU utvrdi godišnje maksimalne nacionalne emisije za Republiku Srbiju.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona biće doneti u roku od godinu dana od dana stupanja na snagu ovog zakona, osim podzakonskih akata iz člana 44. stav 2, člana 45. stav 3. i člana 52. stav 1, koji će biti doneti u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 85

Kvalitet vazduha biće ocenjen u skladu sa odredbama ovog zakona u roku od dve godine od dana njegovog stupanja na snagu.

Informacioni sistem kvaliteta vazduha biće uspostavljen u roku od dve godine od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 86

Pravna lica ovlašćena za merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije na osnovu zakona kojim se uređuje zaštita životne sredine dužna su da u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu akta iz člana 60. stav 2. ovog zakona podnesu zahtev za dobijanje dozvole za obavljanje poslova merenja kvaliteta vazduha i/ili emisije, u protivnom dobijeno ovlašćenje prestaje da važi.

Operater koji samostalno vrši merenje kvaliteta vazduha i/ili emisije dužan je da u roku od trideset dana od dana stupanja na snagu akta iz člana 61. stav 3. ovog zakona podnese zahtev za dobijanje saglasnosti za obavljanje poslova merenja kvaliteta vazduha i/ili emisije.

Član 87

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se odgovarajući podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04).

Član 88

Postupci pokrenuti po odredbama Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04) okončaće se po odredbama tog zakona.

Član 89

Danom stupanja na snagu ovog zakona prestaju da važe odredbe kojima se uređuje zaštita vazduha iz Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04).

Član 90

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.

Samostalni članovi Zakona o izmenama i dopunama Zakona o zaštiti vazduha

(„Sl. glasnik RS”, br. 10/2013)

Član 10[s1]

Strategija zaštite vazduha biće doneta do 1. januara 2015. godine.

Nacionalni program za postepeno smanjivanje godišnjih maksimalnih nacionalnih emisija zagađujućih materija biće donet u roku od godinu dana od dana donošenja propisa iz člana 4. ovog zakona.

Podzakonski akti za sprovođenje ovog zakona iz čl. 2, 3, 5, 6. i 7. biće doneti do 31. decembra 2013. godine, a podzakonski akt iz člana 4. do 31. decembra 2015. godine.

Član 11[s1]

Operater koji samostalno vrši merenja kvaliteta vazduha i/ili emisija, dužan je da zahtev za dobijanje saglasnosti za obavljanje poslova merenja kvaliteta vazduha i/ili emisija podnese do 30. juna 2013. godine.

Član 12[s1]

Do donošenja podzakonskih akata na osnovu ovlašćenja iz ovog zakona primenjivaće se odgovarajući podzakonski akti doneti na osnovu Zakona o zaštiti životne sredine („Službeni glasnik RS”, br. 66/91, 83/92, 53/93 - dr. zakon, 67/93 - dr. zakon, 48/94 - dr. zakon, 53/95 i 135/04) i Zakona o zaštiti vazduha („Službeni glasnik RS”, broj 36/09).

Član 13[s1]

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije”.